

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

St. 86.

V Ljubljani, petek 16. aprila 1926.

Leto I.

Prvi Maj 1926.

Proglas Združene delavske strokovne zveze Jugoslavije.

Delavci in delavke!

Delavstvo celega sveta zapušča na dan Prvega Maja tovarne in delavnice, da s tem pokaže, da sloni vse kapitalistično gospodarstvo na njegovih ramenih in da je baš delavstvo najpomembnejši družabni činitelj. Milijoni delavstva vseh narodnosti in držav povdarjajo ta dan soglasno svoje zahteve, izražajo tako svojo najpopolnejšo internacionalno solidarnost in odločnost v borbi za svojo svetlejšo bodočnost. Delavski razred Jugoslavije pridružuje svoj glas in svoje sile glasom in silam tega velikega mednarodnega proletarskega vala.

Dolgi dobi vojnih naporov in trenutnemu povojnemu gospodarskemu poletu, je sledila daljša gospodarska kriza. Od vojne zastrupljenemu delavskemu razredu ni uspelo, da se za časa omenjenega gospodarskega poleta uveljavi, dolgo trajajoča gospodarska kriza, ki je povzročila ogromno brezposelnost, mu pa onemogoča, da se uveljavi sedaj, ko davi težka beda številno delavstvo.

Kapitalistični razred, ki je vsled egoistične strasti posameznikov slep celo za lastne interese kot celote, je pod protektoratom in aktivno zaščito države zadavil delavsko zakonsko zaščito, in steza sedaj svoje ro-

ke po delavskem zavarovanju. Brezobzirno se gazijo vse ustavne in zakonske odredbe, ki so v prilog delavca, in s tem ogroža v temelju ne samo existenco najproduktivnejšega družabnega sloja, delavskega razreda, marveč tudi gospodarski razvoj sam.

Letošnjega Prvega Maja mora delavski razred Jugoslavije še bolj kot preje soglasno manifestirati:

- Za uvedbo in zasiguranje 8-urnega delavnika;
- za izvajanje Zakona o zaščiti delavcev in Inšpekcije dela;
- za izvajanje Zakona o zavarovanju delavcev in uvedbo brezpolnega zavarovanja;
- za dostojne plače in odpravo davka na ročno delo;
- za obsežno socialno politiko in proti socialni reakciji v vseh njenih oblikah!

Delavci in delavke!

Borba se vodi s silo, a sila brez znanja ne pomeni nič! Letošnji Prvi Maj naj zanese širom države naš klic, klic našega pokreta: Pristopajte v svoje strokovne organizacije, ojačite jih, in preko njih stvorite veliko in močno internacionalno celoto! Čitajte, učite se in širite svoj tisk!

Združena delavska strokovna zveza Jugoslavije.

Kulturni škandal za Ljubljano.

Deseturni delavnik v trgovinah. Pasje plačani in izrabljani trgovski nameščenci. Objestnost vojnih dobičkarjev in veržnikov. Uspeh Merkurjevih jour-fixov. Kje sta pomočniški zbor in Urbančičeva organizacija.

Gremij trgovcev v Ljubljani je sklenil, da uvede deseturni delavnik v trgovinah. Od 7.30 do 12.30 in od 2.—7. zvečer v mestu oziroma od 7. do 12. in od 2. do 7. zvečer bodo gurali v bodoče povojnim trgovcem sramotno nizko plačani trgovski nameščenci in uslužbenci.

Trgovski gremij opravičuje ta svoj

NESOCIJALNI REAKCIJONARNI SKIFP

s tem, češ, da trgovina slabo prospeva. Ta utemeljitev je idijotsko navivna, ker so vzrok splošni krizi le neurejene gospodarske in slabe, prav posebno tudi pri nameščencih v trgovinah, socialne razmere konsumentov. Navajanje tega vzroka pomeni le

VARANJE LAHKOMIŠLJENE JAVNOSTI.

Zasebni nameščenci se nahajajo v težkem položaju. V zadnjih mesecih jih je bilo vrženih na cesto stotine samo v Sloveniji. In v tem trenutku prihaja gremij trgovcev in sklene podaljšanje delavnega časa, da bo še več nezaposlenih, da sankcionira dosedanje

IZKORIŠČANJE TRGOVSKIH NAMEŠČENCEV JAVNO.

Proti zakonu o osemurnem delavniku, proti morali, ki si je izvo-

jevala zmago v javnosti, se torej upa novonečeno trgovsko podjetništvo uvajati sklepe najgrše reakcije, na katere mora ne le trgovsko nameščentstvo in delavstvo sploh najodločneje odgovoriti s protestom in aktivnim bojem, in sicer:

1. Protestirati proti podaljšanju delovnika v trgovinah.
2. Zbrati mezdne podatke, delovne razmere po trgovinah in jih objaviti v časopisju.
3. Posebno zanemarjene trgovine javno ožigosati, da se v njih uvedejo zakoniti predpisi.
4. Dati trgovskim nameščencem primerno moralno zaslombo in pomoč v boju za njih pravice v boju proti brezposelnosti med zasebnimi nameščenci.

Organizacije zasebnih nameščencev pozivljamo, da se v boju zedinijo, prično najenergičnejšo akcijo proti nameravanemu atentatu.

Uverjeni naj bodo v tem boju, da dobe med razrednozavednim delavstvom in vso pošteno javnostjo najiskrenejšo pomoč.

Trgovine, ki bodo odvrte deset ur na dan, bodo imele v bodoče še manj kupcev, ker narredne Ljubljančane je sram, da bi kupovali v takih nazadnjaških trgovinah!

Ljubljana, pokaži, ali si napredna ali ne!

izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Nihil ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petična enostolpna vrsta 2 25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Nova vlada — Radić na cesti.

VLADA BREZ VEČINE. — KLERIKALCI BODO POIZKUSILI SVOJO SREČO. — VELESRBSTVO MOČNEJŠE OD POBIJANJA KORUPCIJE.

Belgrad, 16. aprila. Ob največjem zanimanju cele politične javnosti se je včeraj izvedla demisija in takojšnja rekonstrukcija Uzunovičeve vlade. Radić, ki je vodil pod krinko pobijanja korupcije boj proti radikalni stranki, je ostal tokrat na cesti. Radikalom je namreč uspelo, da so s parolo: srbstvo v nevarnosti, zabrisali trenutno vtise Rade Pašičeve afere in tako znova upostavili popolno enotnost.

Včerajšnja demisija Uzunovičeve vlade pomeni tudi težak poraz za one najvišje kroge v državi, ki so hoteli potem Radića strmoglaviti starega Pašića. Zato so, videč svoj nevdržni položaj, izsilili novo Uzunovičovo vlado, v kateri sta ostala od Radićevcev le dr. Nikić in Šuperina, ne oziraje se na to, da ta dva ministra nimata v radićevskem klubu nobene zaslombe. Pač pa je

šlo najvišjim krogom za to, da prenesejo v lastnem interesu nadaljnje razračunavanje na parlamentarno torišče.

Sedaj je prišla tudi najbolj ugodna prilika za slovenske klerikalce, da stopijo v vlado. Kakor se govori, bodo tekom prihodnjih dni razčistili situacijo tudi na to stran in gotovo je, da bo Korošec sedaj rad pristal na vstop, ker ni v vladi Radića.

Možno je, da bi radikali tem potom pripravili do prihodnjega zasedanja vsaj začasno parlamentarno večino, ki bi izglasovala prost prehod na dnevni red o Pašičevi interpelaciji. Če pa bi ostale prilike do 5. maja take kakor so danes, potem moramo računati v maju z velikimi izpremembami. Kriza v državi je za kratek čas odgodena, kriza pa še ni rešena.

OMEJITEV OTROŠKEGA DELA V NEMČIJI.

Berlin, 16. aprila. Državni svet je te dni razpravljal in razmotrival o vprašanju zaposlenja otrok v različnih obratih in podjetjih. Do sedaj je bilo dovoljeno 6urno delo otrok. Državni svet je to omejil in z zakonom proglasil 4urno delo na dan.

SOVJETSKI PRORAČUN.

Moskva, 16. aprila. Na seji centralnega izvršilnega odbora so pričeli razpravo o sovjetskem proračunu. V razpravi so ugotovili težavni gospodarski položaj sovjetov, izrazili pa so trdno upanje, da bodo te težave premagali s strogimi odredbami v industrijski proizvodnji in trgovinski politiki. Posebno pažnjo so posvetili emisiji plačilnih sredstev.

STAVKA RUDARJEV V ANGLIJI?

London, 16. aprila. Premogovna industrija v Angliji je že dalj časa v neprestani krizi in lastniki rudnikov so se hoteli izkoptati iz te krize na račun delavcev; hoteli so namreč zmanjšati plače, povišati pa delovni čas. Vse delavske organizacije so se pa združile proti nakami industrijcev in zagrozele s stavko za slučaj, da vlada in podjetniki zahtevam delavstva ne ugođe. Organizacije so izdale na vse delavstvo apel, naj vztraja in naj bo pripravljeno na eventuelno stavko; iz razpoložljivih fondov bodo stavkujoči dobivali podpore. Vse kaže, da bo solidarnost angleškega delavstva zmagala.

DRŽAVLJANSKA VOJSKA NA KITAJSKEM GREH KONCU.

Peking, 16. aprila. Državljanska vojska, ki je obetala biti zelo krvava, počasi ponehava. Osebnih spori posameznih voditeljev čet so zaključek pospešiti. Guverner Litsingling je pobegnil in njegove čete je prevzel vojaški guverner šantungski.

STAVKA ŠOLSKIH OTROK.

Berlin, 16. aprila. V Novem Kölnu je po navodilu staršev zastavkalo okrog 300 učencev. Morali bi hoditi v 15 minut oddaljeno šolo in starši so se izjavili, da so tam prostori premalo zračni in pa da je šola preveč oddaljena. V sredini mesta pa šolo popravljajo in stavka bo vsekakor trajala dotle, dokler ne bo popravljena šola.

STAVKA POŠTARJEV V PARIZU.

Pariz, 16. aprila. Pismonoše na glavnem poštnem uradu so začeli stavkati. Močna policijska straža vzdržuje red. Komunistične strokovne organizacije so kljub vladni prepovedi sklenile prirediti veliko zborovanje. Policija pa je vsa zborovanja razgnala in preprečila. Pri tem je aretirala 300 oseb.

LOV ZA ŠPIJONI V NIZZI.

Pariz, 15. aprila. V Nizzi so te dni aretirali dva špijona, ki sta baje sosednjim državam zbirala dokumente in poročila o mornariški moči Francije. Oba sta dobro služila, mesečno sta prejela po 3000 frankov. Pri obeh so našli različne načrte in dokumente in francoski listi trde, da je za obema še močna špijonažna organizacija.

Borza.

Zagreb notira. Berlin 13.525—13.565 (13.52—13.56), Italija 227.984—227.284 (227.95—229.15), London 275.955—277.255 (276.038—277.238), Newyork 56.65—56.95 (56.661—56.961), Praga 168.104—169.104 (168.11—169.11), Dunaj 8.0072—8.0472 (8.008—8.048), Curih 10.95048—10.99048 (10.952—10.992), Amsterdam 22.785—22.885.

Curih. Belgrad 9.115 (9.12), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.35 (123.375), Italija 20.8275 (20.835), London 25.1675 (25.185), Newyork 517.875 (518.12), Pariz 17.6025 (17.83), Praga 15.35 (15.35), Dunaj 73.10 (73.10), Bukarešt 2.095 (2.12), Sofija 3.74 (3.75), Amsterdam 207.65 (207.90).

Svetovno znano

FOX

čistilo je za čevlje vendar najboljše.

Strokovna konferenca v Sofiji.

NADALJNE IZJAVE DELEGATOV. — KONSTITUIRANJE KOMISIJE.

S. Mertens je pozdravil konferenco tako:

Izražajoč svoje veselje, da morem predsedovati konferenci, kar smatram za posebno čast, povdarjam, da je namen konference najti bazo, na kateri bi se mogel strokovni pokret na Balkanu razviti v jak strokovni pokret in ustvariti veze, ki naj čim tesneje združijo vso delavsko gibanje na balkanskem polotoku.

Dočim se delavska zakonodaja v drugih državah vse bolj in bolj izpopolnjuje, se na Balkanu zanemarja in gazi; tudi zato smo došli na to konferenco, da vam v tej situaciji pomagamo.

V balkanskih državah je treba stvoriti zakone, oziroma obstoječe uveljaviti, da bo delavskemu gibanju zagotovljena svoboda, delavskemu razredu pa zagotovljena socialna zaščita. To so najnujnejši predpogoji za uspešni razvoj delavskega strokovnega gibanja. V tem pravcu se bo gibala debata in bodo v predloženih resolucijah stvorjeni zaključki.

Delo konference se bo opravilo v treh komisijah, ki bodo posebej obravnavale vprašanje koalicijskega in zborovalnega prava, osnovnih smernic za strokovno gibanje in socialnopolitične zahteve.

Kot predsednik prve komisije je bil določen S. Mertens. Od jugoslovanske delegacije so bili v to komisijo imenovani ss.: Stojan Stanković, Blagoje Bračinac in Vilim Haramina.

Drugi komisiji predseduje S. Sasenbach. Jugosl. delegacijo bodo zastopali ss. Luka Pavičević, Sava Mužiković in Bogdan Krekić.

V tretjo komisijo, ki ji predseduje S. Danoff, so bili določeni od jugosl. delegacije ss.: Vladimir Pfeifer, Živko Topalović in Mirko Cvrtila.

PRIVATNI NAMEŠČENCI.

S. Smit pozdravlja konferenco v imenu internacionalnega sekretarijata privatnih nameščencev. „Moja pot na balkansko strokovno konferenco je bila tudi zato potrebna, da navežemo stike z organizacijo privatnih nameščencev, to je z onim delom proletarijata, ki je doslej v balkanskih državah bil najbolj izven vsake organizacije.“

Potrebno se mi zdi, da vam povem, da je tudi ta del proletarijata, ki so ga pred vojno reklamirali podjetniki za sebe in v katerih so delavci večkrat upravičeno videli zastopnike podjetnikov, danes združen v internacionalni in se sedaj ta skoro milijonska armada bori ramo ob ramo z ročnimi delavci. Ovi, ki so ločile duševnega delavca od ročnega, ne postojajo več; danes smo eno; vsi se borimo za nov, socialno in gospodarsko pravičnejši družabni red.

PROTI VOJNI.

S. Klein: Pozdravlja konferenco v imenu čehoslovških in ogrskih strokovnih organizacij. Niti Čehoslovaška,

niti Ogrska ne spada v okvir balkanskih držav. Na konferenco so mas poslale organizacije iz solidarnosti. Prihajam iz Čehoslovaške, kjer so si delavske strokovne organizacije v zvezi s socialno-demokratsko stranko priborile velike socialne pridobitve. Iz predloženih poročil razvidimo, da to v balkanskih državah ni slučaj. Med tem ko velja na primer pri nas 8 urni delavnik tudi za poljedelske delavce, ni pri vas uveljavljen niti v industriji, in se zato tukaj dela v tovarnah po 10 do 14 ur. Pridružujem se zato prav posebno predlogu, da bi se posebna komisija na tej konferenci bavila s socialno zakonodajo. Mi vemo, da današnje vlade v vaših državah vašim zahtevam ne bodo ugodile, zato smo prišli, da vas v vašem boju podpremo in reakcionarnim vladam pokažemo, da se tudi delavsko gibanje na balkanskem polotoku probuja in da to gibanje ni osamljeno.

Danes je že ponovno padla na tem mestu beseda proti vojni. V boju proti vojni korakajo strokovne organizacije na čelu mirovnega gibanja. Proletariat se mora boriti najprej proti vzroku vojne, v prvi vrsti proti narodnemu šovinizmu. Proletarec vseh dežel združi se, to je pozdrav organiziranega ogrskega in čehoslovškega proletarijata balkanskim bratom.

V obupni defenzivi.

Ko so se vršile v začetku tega leta volitve v Delavsko zbornico, so se naši klerikalci in demokrati v revirjih opirali na raznovrstne izmišljotine, da socialisti in nekdanji komunisti pridobivajo samo s terorjem in z goljufigijami ter obljubami svoje volilce. Že takrat je vedel vsak zaveden delavec, da so to samo izmišljotine, v tolažbo meščanskih strank, ker v teku let, odkar so se delavci razdvojili, so se vendar naučili, da je le v skupnem delu pričakovati boljše bodočnosti in da morajo le sami sebi zaupati, zaupati v lastno moč ako hočejo ustaviti reakcijo, ki je v polnem razmahu. Ko so se volitve v Delavsko zbornico končale, je bil še en up. Isti nasprotniki, ki so od leta 1920. vedno v kalnem ribarili, so z gotovostjo pričakovali, da jim komunistični bav-bav pripomore do razpusta zbornice in da vse delavstvo izgubi vero in up v svojo zmago. Saj je ta gospoda pripravljena se zvezati tudi s hudičem, samo da doseže svoj namen. Dokaz razpust običnega odbora v Zagorju ob Savi, ko je bilo na delu klerikalno in liberalno meščanstvo. Pomagala pa jim je tudi izkoriščevalka delavstva, Trb. premogokopna družba; zato pa je dobila tudi zastopnika v gerentski svet v osebi ravnatelja družbe v Zagorju. Ker do razveljavljanja volitev v Delavsko zbornico le ni prišlo, so se skušali nasprotniki uveljaviti s tem, da so prirejali zborovanja eni kot drugi, na shodih prodajali bolj radikalne fra-

ze, kakor naši levičarji. Njihov tisk je bil ves besen; glej »Orjuno« pred občinskimi volitvami v Trbovljah; seveda tudi »Domoljub«, »Pravica«, kakor tudi »Slovenec« niso varčevali s svojimi frazami. Njih namen je bil preprečiti skupen nastop nekdanjih komunistov in socialistov, ker je to za to gospodo najbolj nevarno. Ne samo v političnem, temveč tudi v gospodarskem oziru, ker vse vloge, ki jih igrajo v narodni skupščini ni drugega, kakor slepilo za rudniško delavstvo.

Poročila po volitvah v trboveljsko občino, bodisi občinskega odbora, kakor tudi volitve župana in starešinstva, je le obupna defenziva klerikalcev in demokratov. Ker nimajo polnega upanja, da izintrigirajo razveljavljanje volitev, so začeli porabljeni klerikalci staro metodo nekdanjega »Večernega lista« ljubljanskega, ki je tako dobro služil, ko je blatil vse sodruge, ki so bili na vodilnih mestih, pa hvalil vse iste, ki so vedoma ali nevedoma z svojim dejanjem razdvajali delavstvo. Sedaj so začeli vnovič s to metodo. S. Sitter, ki je izvoljen kot župan, pravijo, da ni nikoli bil v organizaciji, da je sedaj kandidiral samo zato, ker je upal doseči župansko čast.

Kdo se ne bi smejal: Vsak delavec vendar ve, da je bil S. Sitter čez 20 let v prvih vrstah delavskega gibanja. Klenovška, Malovrha, ki sta več desetletij zaupnika delavstva, so pa zaznamovali za bog ve čegave agente in Korunove socialiste. Delavstvo pa jako dobro ve, da so to stari sodruzi, zaupniki delavskega pokreta, kakor tudi ona dva naša prijatelja, od katerih naj bi bili sedaj po meščanski ideologiji odvisni, ali pa kakor trdijo klerikalci, njih privesek.

Situacija v revirjih daje polno upanja, da se tudi nova metoda meščanskih strank ne bo obnesla; odkar se je delavstvo združilo na strokovnem polju, so obe plasti delavstva na delu, da se doseže polno ujedinenje. Ta želja živi in raste v revirjih pri vsem delavstvu, razen onih, katere so žalobno polovili klerikalci in demokrati v svoje mreže; pa tudi za te bo prišel čas, ko bodo prišli tja, kamor spadajo. Pika.

Pravijo...

Po svetu hodijo Esperantisti, te pa preganjajo onemogli in oslabei Idisti. Za Esperanto, za Ido se ogrevajo duše.

Tudi Slovenija ima svoje pristaše za ta jezika. Bernot je za Esperanto vnet in navdušen. Gustinčič za Ido zavzet in odločen. Vendar pa boj med obema še ni dosegel vrhunca in le prve praske smo šele brali v njih časopisih.

Esperantovsko in idovsko pa so se medsebojno krstili. Dekaliste nazivlja Bernot in Klemenčič Gustinčičeve Idiste, Esdekisti se po Gustinčičevi idistiki imenujejo Bernot in njegovi.

Kdo ve, če bi ne bilo boljše, da bi se oba na patovščino sporazumela?

Križem sveta.

17 linčanih leta 1925. Tekom leta 1925. je bilo v Združenih državah linčanih sedemnajst oseb. Vse te žrtve podivjanih ljudi so bile zamorskega plemena. Da ameriška takozvana civilizacija napreduje (nazaj namreč), je dokaz, to, da so prekoračili rekord za leto 1924. Leta 1924. je bilo linčanih 16 oseb, torej ena manj kot lansko leto. Oblasti so se v 39 slučajih postavile v boj proti drhali, ki je hotela moriti ter so tako rošile 39 življenj. Mnogo udeležencev linčarskih činov je bilo aretiranih in so jih sodišča po večini strogo obsodila. Oblasti so že upale, da ne bo več linčanja, toda upanje je izginilo že januarja meseca, ko je bil letos zopet linčan neki zamorec. Država Texas se je lansko leto prav častno postavila. Od leta 1882. dalje ni bil v državi Texas nihče linčan. Nasprotno pa se je država Utah slabo odrezala; tam so začeli z linčanjem leta 1884. Lepa civilizacija.

Ameriško sodišče je zadnjič obsodilo milijonarjevega sina Richa na do smrtne ječe, ker je posilil mlado dekle, študentko. Zločin, radi katerega je bil Rich tako strogo kaznovan, je bil izvršen 25. maja lanskega leta na golf-skem igrišču v Battle Creeku. Rich je s par udarci podrl dekle na tla in si nato na njej napasel svojo pohotnost. Kako nasilen je bil, dokazuje to, da je dekletu zdrobil pet kosti, med njimi tudi čeljust. Rich, razvajen sin milijonarja, si je brez dvoma mislil, da sme počenjati z hčerko delavskih staršev, kar se mu zljubi in da se bo z očetovim denarjem že izmazal iz vsake neprilike. K sreči pa so bili med porotniki sami razsodni ljudje, ki so se zavedali svoje dolžnosti in tudi sodnik je storil svojo dolžnost s tem, da je izrekel najvišjo kazen. Stvar pa še ni končana, kajti milijonarski oče bo gotovo poskušal s svojim denarjem na kak način spraviti svojega sina iz jetnišnice in tako se lahko zgodi, da bo nasilnež čez par let zopet prost ter da mu bodo ženske zopet izpostavljene. Zagovorniki bogataša so napejali vse sile, da bi oprali kriveca, tožiteljico pa prikazali kot moralno pokvarjeno bitje. Toda ni se jim posrečilo. Vidi se pa iz te razsodbe, da ameriška sodišča take delikte resneje jemljejo v pretres kot naša.

Žleza obglavljenca oživela otroka.

Ko je bil pred enim letom obglavljen na žiljotini bandit Olivier, so stali zraven zdravniki, ki so nemudoma obglavljenemu banditu izrezali ščitno žlezo (v grlu) ter jo vcepili nekemu bolnemu otroku. To nenavadno cepljenje se je izkazalo tako uspešno, da zdravniki, ki so izvršili omenjeno operacijo, priporočajo, da se izvrše podobne operacije v slučaju, da bi bil v Franciji še kak bandit eksekutiran. Bandit Olivier je bil obglavljen v jetnišnici v Lille. Žleza je bila vcepljena neki mali dekletici iz Roubaixa, ki je bila tako telesno kot duševno zelo slaba ter ni kazala niti najmanjšega sle-

Jack London:

Železna peta.

(Socialni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

„Potem je cerkev še danes tako molčeca, kakor je bila v osemnajstem stoletju?“

Škof je molčal in Ernest je pričel gnati stvar do konca.

„Ne pozabite, da, ako kak cerkveni mož protestira, se ga odpusti.“

„Mislim, da bi se to ne moglo,“ odgovori škof.

„Hočete protestirati?“ vpraša Ernest.

„Pokažite mi vse to, kar ste navedli v naši lastni občini in jaz protestiram.“

„Pokažem vam,“ reče Ernest mirno. „Sem vam na uslugo. Narediva izprehod skozi pekel.“

„In jaz bom protestiral.“

Škof se je iztegnil na stolu in preko obraza se je razlila trdost vojaka. „Cerkev ne sme molčati.“

„Odpuste vas,“ je rekel Ernest svareče.

„Hočem poskusiti nasprotno,“ je bil odgovor. „Hočem dokazati, da se je cerkev zmotila vsled nepoznanja. Nadalje mislim, da je vse, kar se zgodi strašnega v produkcijskem procesu, mogoče samo zato, ker kapitalistični razred ni o-

tem poučen. Vse to, kar ni prav, bo popravil, ko se mu objasni. In to bodi dolžnost cerkve.“

Ernest se je smejal. Smejalo se je brutalno in moralno sem se zavzeli za škofa.

„Pomislite,“ rečem, „da ste videli le eno stran nadalje. V nas je mnogo dobrega, čeravno nam odrekate vedno vso dobroto. Škof Morenhouse ima prav. Ta od vas naslikana krivica industrije je vzrok nepoznanja. Sloji družbe so predalet drug od drugega oddaljeni.“

„Divji Indijanec ni tako surov in grozovit, kakor je kapitalistični razred —,“ odgovori Ernest.

In v tem trenutku sem ga sovražila.

„Vi nas ne poznate,“ mu odgovorim. „Ali nisimo surovi in grozoviti.“

„Dokažite,“ me je pozval.

„Kako vam naj dokažem — na vas?“ Bila sem razdražena.

Stresel je z glavo.

„Ne zahtevam, da dokažete na meni; pozivljam vas, da dokažete na samem sebi.“

„Razumem,“ mu odgovorim.

„Ne razumete,“ je bil njegov surov odgovor. „No, že dobro, otroci,“ reče oče pomirjevalno.

„Kaj mi je na tem —“ sem začela nejevoljno. Ali Ernest mi je segel v besedo.

„Vi imate, ali bolje, vaš oče ima, kar je eno in isto, v Sierra-Italnicah investiran denar.“

„Kaj ima to skupnega,“ sem vzkliknila.

„Ne mnogo,“ je začel počasi, „vendar toliko, da je obleka, ki jo nosite, omadeževana s krvjo. Vaša hrana je krvava hrana. Kri majhnih otrok in močnih mož kaplja izpod vaše strehe. Zaprem oči, glejte in slišim venomer: drip, drap, drip, drop.“

Zaprli je oči in posnemal padanje kapelj. Plakala sem od jeze in ranjenega ponosa. Nikdar v svojem življenju se še ni tako postopalo z menoj. Škof in moj oče sta bila osupla in presenečena. Poskusila sta razgovor obrniti na mirnejši tir; ali Ernest je odprl oči, me pogledal in obrnil glavo na drugo stran. Njegove ustnice so bile otrple in istotako njegove oči; v njih ni bilo smehljaja. Kaj mi je mislil povedati, s čim me je mislil kaznovati, nisem zvedela, ker je v tistem trenutku šel neki mož po pešpoti, obstal in pogledal k nam.

Bil je velik, bedno oblečen človek. Na plečih je nesel veliko težo iz trstja in bambusa narejenih stolov in rešet. Gledal je k hiši, obotavljaje se, ali naj vstopi in poskusi prodati nekaj blaga. „Ta mož se imenuje Jackson,“ reče Ernest. „Tako močan človek bi naj delal in ne krošnjarij,“ sem rekla kratko.

„Poglejte njegov levi rokav,“ reče Ernest vljudno.

Pogledam. Njegov levi rokav je bil prazen.

(Dalje prih.)

Dnevne novice.

O velikem železničarskem shodu, ki se je vršil v sredo v Mestnem domu v Ljubljani, prinesemo v jutrišnji številki posebno poročilo. Stvar je za naše železničarje tako važna, da moramo o njej obširneje poročati. Shod je pričal, da se železničarska organizacija zopet močno dviga, in da se dviga in jača zopet borbeno zavest naših železničarjev, ki so že stali na čelu celokupnega našega delavskega gibanja. S tem shodom so naši železničarji obenem pokazali, v kakem pravcu in za katerimi zahtevami gre njihova nadaljna akcija. Ta izredno pomembni shod zasluži zato posebno pozornost.

Se ena izgubljena pravda. Sodrugi Logar, mežiški župan, je moral tožiti odgovorno urednico »Napreja«, ker je ta list dne 27. junija v dopisu iz Mežice pisal med drugim: »Socijalistični župan v Mežici, ki hodi v družbi z državnim komisarjem denuncirat s. Mörderdorferja velikemu županu v Maribor, pa naj se odpelje takoj zopet k velikemu županu.« — Obtoženka je hotela kajpak doprinesti dokaz resnice, ki se ji pa ni posrečil, vsled česar je bila obsojena na 400 Din in na objavo sodbe v »Napreju«. Tožba se je vršila še po starem tiskovnem zakonu. Radovedni smo, kako bo »Napreju« poročal o tej pravdi, in če bo priznal, da je delal sodr. Logarju krivico... To bi bilo vsekakor lepo in dostojno.

Čudna je usoda naših vlad, še bolj čudna usoda naših ministrov in vodilnih mož javnega mnenja in političnega udejstvovanja. Na pomlad smo se preokrenili in evetje poganja bujno, bujno evetje tudi vladna kriza in sili k višku, k popolnemu razcvetu. Radič je igral in igriral radikale, kakor lutke jih je snemal s političnega odra in jih postavljaj v rezervo, sam pa igral dalje, dokler ni igriral tudi sam in je na odru ostal samo Uzunović in s kratko gesto v rezervo pomaknil Radiča in njegove pomočnike. Taka je danes usoda Radiča, onega Radiča, ki je hotel pometati, pa je pod metlo prišel sam. Špekuliral je na notranje ministrstvo, špekuliral v mislih še kaj več, pa je zgubil še prosvetno ministrstvo, o katerem je trdil, da ga je do dobra spravil v red. Pa tudi Pašiču je slabo predlo in izpredlo se je tako, da je z Radičem vred na cesti, če že na cesti ne, je pa vsaj za nekaj časa izoliran in odtrgan od ministrskega predsedništva in bo moral hote ali nehoti stopiti v opozicijo v bratovščini Korošca, Radiča in mogoče tudi Pribičevića. Ni prijetna taka degradacija, pa Radič in Pašič jo bosta že prenesla in prebolela, ker oba baje precej upata in je upanje tudi kos življenja, ki dostikrat pripomore k optimizmu. In če ni nihče optimist, je optimist Radič in je optimist celo Pucelj, ki se bo za nekaj časa lahko spočil od napornega dela. Saj vreme je lepo in pomlad cvete v bujnem razkošju.

Sem dolgo upal in se bal, je zapel Radič, zapel je Pucelj, k pesmi se pridružil Korošec in še Pribičević, zdaleka pa je poslušal pesem Pašič in nekako milo mu je bilo pri srcu. Uzunović sicer triumfira, pa skromno, ker nadaljuje v duhu pesem: srce je prazno, sreče ni... Zdi se mu namreč, da je bila igra prezgodaj dobljena in je lahko v kratkem izgubljena. Vreme je namreč v prvih spomladanskih dneh nestalno in nestalna je vlada, najbolj se pa izpreminja atmosfera političnega življenja. Je pač tako, krize pa le morajo biti.

Kdo dela draginjo. V naši državi, ki je v prevesni večini agrarna, so živila sorazmerno z drugimi državami, recimo Švico, najdražja. Živinoreja je pri nas zelo razvita, vendar je pa meso silno drago. Zakaj, nam odkriva interesanten slučaj v Tomačevem pri Ljubljani. Obrtnik, mizar in kmet sta imela naprodaj vsak po 1 kravo in neki mesar je ponujal kar na čez za obrtnikovo kravo 5000 kron, za kmetovo pa 3000 kron. Spustila se pa nista v kupčijo, temveč živinčeti zaklala sama in razprodajala meso, in sicer po 40 kron kilogram, najfinejše meso pa po 45 kron kilogram. Seveda ga kuhala tudi za domače potrebe in to mesec dni. Pa vendar sta izkúpila za meso, čujeje in strmite, kmet 6500 kron, obrtnik pa

9000 kron. Ljudje so dobili poceni meso, oba pa spravila lep dobiček.

Profesorji so začeli stavkati in sicer na ženski gimnaziji v Kragujevacu. Izjavili so se solidarno, da ne začno poučevati, dokler se jim ne izplačajo honorarji za nadure od novembra lanskega leta. Radovedni smo, če bo stavka uspela.

Statistika avtonomih doklad na direktne davke za leto 1925. Finančna delegacija objavlja v 34. številki Uradnega lista z dne 15. aprila t. l. statistiko avtonomnih doklad, iz katere so razvidni odstotni in predpisani zneski doklad za posamezne avtonomne zastope v letu 1925. V celi Sloveniji je znašala odmerna podstava doklad (državni davek) 18,862,390 Din, celokupna vsota predpisanih doklad pa 45,037,853 Din.

Zahvala. Podpisana družina Krajšek, Podkraj pri Zagorju, se tem potom najiskreneje zahvaljuje vsem spremljevalcem našega sina in brata Krajšek Antona na njegovi zadnji poti. Posebno pa še naša srčna hvala razrednim kulturnim organizacijam »Svoboda I.« in »Svoboda II.« ter pevskega zboru »Svoboda«, katere so v polni meri izkazale zadnjo čast svojemu umrlemu članu. — Družina Krajšek.

Tudi na uradništvu v ministrstvih je vlada pritisnila. Pravkar je določila uradne ure v vseh ministrstvih in sicer od 8.—12. dopoldne in od 3.—7. popoldne. Baje so uradniki zelo razjarjeni, ker jim je odvzet s popoldanskimi urami privatni zaslužek, s plačo samo pa ne morejo shajati.

Za rezervne oficirje. Ministrstvo vojske in mornarice je pooblastilo Udruženje rezervnih oficirjev, da tem potom pozove vse rezervne oficirje prostih poklicev (rezervne oficirje, ki niso državni ali samoupravni uradniki), ki so bili v letu 1925 na vežbi pa niso prejeli plače, da se obrnejo potom Udruženja na ministrstvo vojske in mornarice s prošnjo, da se jim naknadno izplačajo nepravilno pridržani službeni prejemki. — V prošnji naj navedejo, v kateri jedinici, kdaj in kje so delali vežbo. — Udruženje rezervnih oficirjev — pododbor Ljubljana.

Srečno naključje. V Vodmatu je stražnik ustavil sumljivega moškega in ga končno, ker se je vedel povsem nedostojno, tudi aretiraj. Ugotovili so, da je to Josip Malner iz Hotederšice, in pri njem našli tudi nekaj prstanov in drugih vrednosti. Seveda je tatvino tajil in bi jo bil tudi utajil, da ni že drugo jutro prišel na policijo orožnik iz Škofljice in naznanil, da je nekdo vlomil v Rudniku v Hribarjevo hišo in tam pokradel nekaj obleke in prstanov. In izkazalo se je takoj, da je bil vlomilec Malner in da se je že preoblekel v ukradeno obleko.

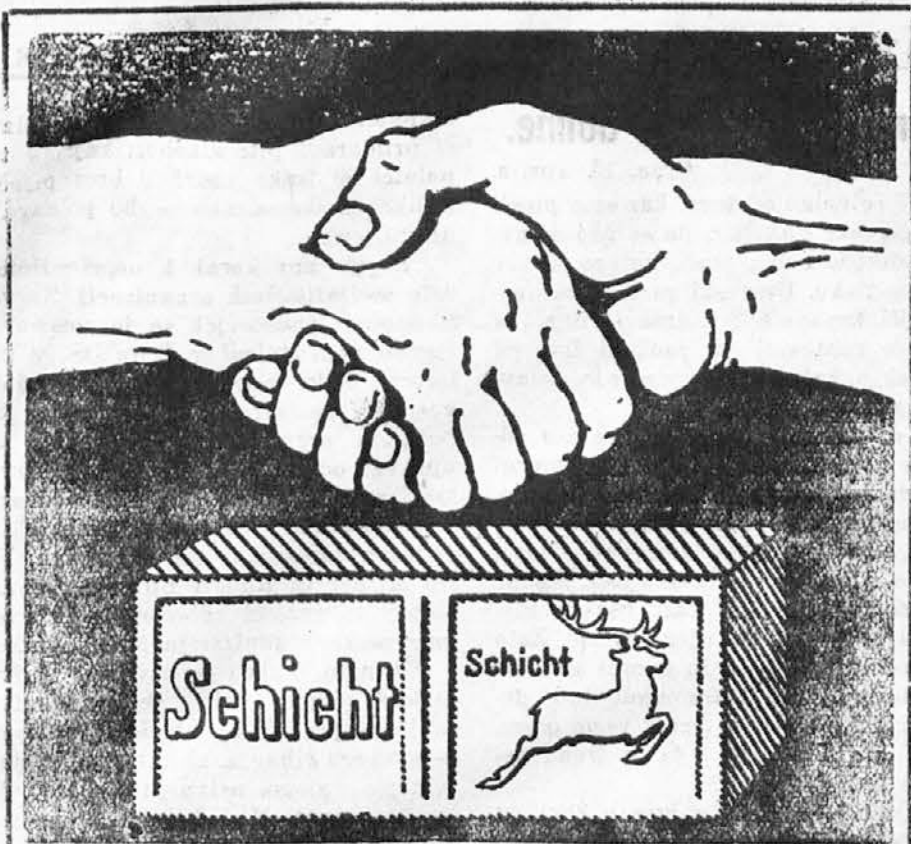
Ljubljanski tatovi so z vsem zadovoljni in prav vsega se lotijo, kar bi le količkaj neslo. Na Cankarjevem nabrežju se je nekdo usmili eize, vredne 200 Din, drugi si je »izposodil« novo konjsko odejo, nekateri pa so obiskali in obiskujejo evetličjake in vrtove. Ali so sami taki ljubitelji spomladanskih rož, ali pa so ljubitelji rož njihovih odjemalci, še ni znano. Pomlad je pač!

Most se je podrl na potu iz Rimskih Toplic do Jurkloštra. Kmet je peljal čez most pretežno naložen voz, dasi je most vzdržal samo 1200 kg. Pri zrušitvi mostu se je zgodila znatna nesreča.

Rekordni uspeh zagrebške policije. V eni zadnjih noči je zagrebška policija obširno preiskala razne zakotne beznice in aretirala 35 oseb obojega spola. Med temi so postopači, prostitutke, tatiči in vlomileci. Več je spolno bolnih.

Zverinski zakonski mož. V Vojvodini so aretirali veleposestnika Mihaela Racza. Obdolžen je in vse sumnje tudi kažejo na to, da je umoril svojo ženo in jo potem obesil. Našli so jo namreč obešeno, pri obdukciji pa ugotovili številne poškodbe.

Kolesarja Rafaela Vugo je zadel na križišču Gosposvetske in Dalmatinske ulice tramvaj, ga podrl na tla, da je kolesar obležal nezavesten. Obvezal ga je dr. Rus, potem pa so ga z avtomobilom odpeljali na njegov dom v Hrušico.

Nerazdružna sta Jelen in Schicht,

znaka edino pravega Schichtovega mila.
Jedro in jamstvo čistosti in izbornosti.
Varuha perila in rok.
Sovražnika truda in muke.

Ne verujte nikomur, da je drugo milo „prav tako dobro“!
Ostanite pri tem, kar se je skozi 77 let
izkazalo za najboljšo.

du razuma. Profesorja lillske univerze, dr. Le Fort in dr. Piquet, sedaj poročata, da se je vcepljena žleza popolnoma razvila in da otrok sedaj kaže znake razuma.

Največji svetovni jeziki. Na vsem svetu je okrog 5000 različnih jezikov. Kitajski je največji jezik; govori ga približno 400 milijonov ljudi. Angleški je drugi, s 160 milijoni, nemški tretji s 110 milijoni, indijski četrti in ruski peti, vsak s 100 milijoni, francoski šesti s 70, japonski sedmi s 53, španski in italijanski osmi in deveti, vsak s 50 milijoni ljudi. Poljščino govori 20 milijonov ljudi. Češčino 8, jugoslovansko 8, slovaško 3 itd.

Ruske izložbe v inozemstvu. Toliko ruskih izložb gotovo še ni bilo nikoli, kot jih bo letos. Trgovinski komisariat v Moskvi je sklenil prirediti stalne izložbe svojih izdelkov v Berlinu, Parizu, Milanu, Londonu, Štokholmu, Carigradu, Atenah, Tokiju, na Dunaju in drugih mestih.

Angleži dolže papeža, da je hujskal Brazilijo. — Angleški listi so obdolžili vatikansko diplomacijo, da je z Mussolinijem vred zakrivila zadnjo krizo v Zenevi. Listi pišejo, da je papež nahujskal Brazilijo, da je nastopila proti Nemčiji in povzročila fiasko na izrednem zborovanju lige narodov. »Osservatore Romano«, papeški organ, demantira te vesti. Papežev list pravi, da vatican ne išče sedeža v ligi narodov. Papež je sicer pripravljen dati ligi narodov nasvete v moralčnih vprašanjih, toda do danes ga ni še nihče vprašal za take nasvete.

Velika korupcija odkrita v Leningradu. V upravnem štabu Putilovovih tovarnen so sovjetske oblasti odkrile veliko korupcijo. Sedemdeset uradnikov uprave je bilo aretiranih in obtoženih, da so kradli in prodajali material ter ponarejali račune.

Papež je razporočil 34 parov. Pred vatikanskim tribunalom »Sacra Rotae« je bilo v minulem letu 49 prošenj za ločitev zakona. To cerkveno sodišče, ki se bavi z zakonskimi spori med katolici, je dovolilo 34 razporok. Petnajst slučajev je tako umazanih, da sodišče noče izdati imen in naslovov prizadetih strank; govori se, da je med temi najmanj ena knežja dvojica.

Ruski zdravnik zašil ranjeno srce. Dr. Razamovskij se je pred kratkim proslavil z nenavadno operacijo na

srecu. Zašil je zabodeno srce nekega Pavla Snijagina, ki se je hotel umoriti in ga ohranil pri življenju. Snijagin se je zabodel z nožem in ko so ga pripeljali v bolnišnico, je krvavel na smrt. Dr. Razamovskij je videl, da je bila srčna mišica prebodena. Hitro je vzel šivanko in svilen nit in naredil tri vbodljaje. Stisnil je zarezo in ustavil kri. Srce je komaj še bilo. Operacija je trajala osemnajst minut in zdravnik je moral odpreti prsi od drugega do sedmega rebra.

Fokker gradi dvonadstropno letalo. Anton H. Fokker, znani holandski letalski strokovnjak, gradi aeroplan z dvema nadstropji, ki bo nosil 40 oseb. Gornje nadstropje bo imelo spalne kabine. Letalo je namenjeno izključno ponočnim poletom. Stroj bo razvil 2000 konjskih sil.

Bolniške strežnice zastavkale radi dečje frizure. Trideset postrežnic v neki ameriški bolnišnici je te dni zastavkalo v znak protesta, ko je vodstvo bolnišnice odslovilo dve postrežnici, ki sta si dali odrezati lase po novi modi. Stavkujoče postrežnice so se kljubovalno vse dale ostrici.

Angleži prijemajo fašiste v Indiji. Kolonialni minister je odredil preiskavo o gibanju fašistov v Indiji. Vlada je precej v skrbeh radi tega gibanja. Kakor se glase uradna poročila, so italijanski agenti organizirali več fašistovskih klubov v Bombaju, Kalkuti in drugih krajih.

Okostja pradavnih živali v Mehiki. Delavci, ki grade cesto iz glavnega mesta v Penon v Mehiki dolini, so pred par dnevi izkopali mnogo ogromnih okostij že davno izumrlih živali. Nožne kosti teh živali so dolge pet čevljev.

Število brezposelnih v Angliji je nenadoma naraslo. V celoti je momentano 1,410.800 brezposelnih. Število je v enem tednu naraslo za 36.000.

Kultura.

Drama.

Petek, 16. aprila: Pygmalion. Red C.
Sobota, 17. aprila: Ob 15. uri popoldne Henrik IV. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 18. aprila: Pygmalion. Izven.
Ponedeljek, 19. aprila: John Gabriel Borkman. Red A.

Še o klerikalnem porazu v Trbovljah.

Trbovlje, 14. aprila.

Krokodilove solze preliva »Slovenec« radi prvorazrednega funerala klerikalne stranke pri volitvah občinskega odbora v Trbovljah. Kriči na vse pretege in maha z rokami, češ, da so bile volitve tako v Delavsko zbornico kakor tudi v občinski zastop v Trbovljah sama sleparija. In vse to zgolj radi tega, ker so jim socialdemokratje na letaku menda skrinjice zmešali. Nikakor ne morejo preboleti poraza, ki so ga doživeli in pravijo, da je klerikalna stranka edina, najbolj poštena stranka, ter da ji vsled tega pristoja ves občinski odbor, kljub temu, da so od zadnjih skupščinskih volitev do letošnjih občinskih nazadovali za 500 glasov. Pravijo, da je bila socialnim demokratom tudi redukcija rudarskega delavstva pri volitvah dobrodošlo sredstvo. G. klerikalci, povejte raje, da je delavstvo v Trbovljah spoznalo judežvo delo klerikalne stranke in je zato ta stranka sedaj dobila tudi pošteno plačilo. Delavstvo je vedelo, da sta dva klerikalna prvaka člana upravnega sveta TZD, ki z ravmateljstvom družbe v Ljubljani delavcem delo in plačo reducirata, Kremžar in Gosar pa v Belgradu navidez intervirata in interpelirata. Baš vsled tega so klerikalci v revirjih falirali in skrahirali.

To je vzrok, da so klerikalci izgubili sleherno zaupanje tako pri delavcih, kakor tudi pri obrtnikih in kmetih. Delavstvo jih je po delu spoznalo, in po delu sodilo.

Rudar.

Maribor.

Socialna slika. Mariborska ekspozitura Del. zbornice išče telefonično inšpektorja dela, da čimprej pripravi pogajanja s poljčansko tvornico pohištva, kjer je izbruhnila stavka. Inšpektorja dela od nikoder ni, nihče se ne oglasi. Zadeva je nujna, ker grozi podjetnik delavcem z izprtjem in hoče najeti nove moči. Poverjenik ekspoziture gre osebno obiskat g. inšpektorja dela, ki je baš te dni neznan kam odšel. Na uradu roti edinega uradnika, naj on posreduje, da ne ostanejo delavci na cesti in tragika vseh tragik je hotela, da je mož izvelkel iz žepa telegram, glasom katerega je po 15-letem službovanju — sam brzojavno vpokojen in je tedaj sam na cesti! Kaj še, da bi

mogel pomagati stavkajočim delavcem. Taka je torej pri nas socialna pravica. Sam minister je prikrajšal inšpekcijam dela zakonite prerogative, sedaj pa še mečejo ljudi na cesto, ki so pri tem zavodu najbolj potrebni.

Tudi pri deškem zavetišču je bila brzojavno reducirana učiteljica ga. Kožuhova. Občina je uvidela njeno potrebo in jo prevzela v svojo službo. Nesocialna kakor je, je v socialnosti našo vlado vendar prekoslila.

Protestni shod mariborskih najemnikov. V nedeljo, 18. t. m. se vrši v Götzovi dvorani velik protestni shod vseh mariborskih najemnikov. Shoda se udeležijo tudi naše strokovne organizacije in opozarjamo najemnike in čitatelje, da shodu prisostvujejo. Shod se prične od 9. uri dopoldne.

Verbovost zopet v službi. Še vedno zaleže socialistični protest in naše odločne besede. Dr. Leskovar pravi, da ne bo nikoli pozabil, kako sapermentsko so ga zdelali socialisti pri razkrievanju stanovanjskih nečednosti v Zidovski ulici in si ne želi več tako vročih občinskih sej, zato se je odločil Verbosta predlagati mestnemu svetu v zopetno nastavitvev. Gospoda, ki je predlagal njegov odpust, dobro poznamo in si ga bomo ob priliki ogledali.

Komisije. Ne take, ki hodijo za državo v Pariz, ali pa občinske, ki bi rade šle v Pariz kupovat avto - omnibuse, nego povsem resne komisije, sestavljene iz višjih funkcionarjev mestne občine, si ogledujejo vse mesto in posvečajo zlasti pažnjo raznim nehygieničnim smetiščem in gnojnim jamam, ki povzročajo nevarnost bolezni. Želimo, da gredo z vso brezobzirnostjo na delo in nastopajo strogo proti vsem onim hišnim gospodarjem, ki vkljub zvišani stanarini nimajo volje popravljati smetišč i. dr.

Prvi Maj bodo letos obhajali vsi uslužbenci mest. občine in mest. podjetij. Predlog so stavili socialisti in je bil tudi sprejet. Bomo videli koliko jih bo ta praznik tudi res z nami obhajalo. Delavci so šli doslej še vedno z nami, le uradnikom še to doslej ni dišalo. Pri njih traja to nekaj dalje, pa prišlo bo!

V soboto pojde iz Maribora 44 delavskih pevcev od »Svobode« in »Froh-sinna« v Zagreb na veliki koncert delavskih pevskih društev.

Polovična vožnja v Zagreb. Prometno ministrtvo je dovolilo polovično vožnjo za udeležence koncerta delavskih društev v Zagrebu.

Pismo iz mežiške doline.

Črna, 15. aprila.

Ni še dolgo od tega, kar smo pisali v »Delavski Politiki«, da se naj delavstvo zaveda svoje moči, katero ima v svojem tisku. Delavski razred kot najmočnejši konzument v državi ima ja pravico zahtevati od ljudi, ki žive od delavskih žuljev, da podpirajo delavsko časopisje.

Kaj pomeni gostilničar, če mu odrečete svoj obisk? Gostilno bo moral zapreti in prijeti za manuelno delo, ako ne bo imel prilike živeti od izkupička. Ako je dober delavski denar, naj bo dober tudi delavski tisk. Kadar ima delavec plačilni dan, vsakdo gleda, da bi izvil od njega denar. Zato pa, koder kupujemo in kamor zahajamo, delavci, tam zahtevajmo tudi delavski list. Pokažimo hrbet vsem onim, ki ne čutijo potrebe, da je treba delavski tisk podpirati.

Sodruška Ivana Krajger v Žerjavu je zadela težka nesreča; cirkularna žaga mu je odrezala 3 prste, tako da bo odslej za vsako specijelno delo nesposoben. Omenjeni je bil priden delavec in vnet borec za socialistično idejo. Najhujše pa je, ker ima precejšnjo družino in ga torej nesreča še tembolj zadene.

Borba za obstanek ima dnevno svoje žrtve, zato se proletarec nahaja vedno v vojni, samo večina ljudi tega neče razumeti. Treba zasigurati žrtvam tudi dostojno življenje.

Nekaj besedi o treznostnem gibanju. Že dolgo smo opazovali, da le v malokaterih gostilnah, posebno v goratih krajih, poznajo brezalkoholne pijače. Če gost zahteva brezalkoholno pijačo, se še celo norčujejo iz njega, ne pa, da bi mu postregli. Kako naj delavstvo pride do napredka, če bo vedno iskalo rešitve in tolažbe v alkoholu in se ga celo navajalo k upijanljivosti. Nam se zdi, da imamo pravico zahtevati od gostilničarjev, da istotako postrežejo svojim gostom z brezalkoholnimi pijačami, ne samo z žganjem, vinom in pivom. Če hočemo, da se dvigne delavstvo iz spanja, je naša prva dolžnost, da poučimo gostilničarje, da niso samo zato tukaj, da ljudi napeljujejo k pijanosti, ampak imajo predvsem nalogo svojim gostom postreči tudi ako niso prijatelji alkohola. Če morejo v mestih z vsem postreči svojim gostom, zakaj ne bi bilo mogoče to tudi pri nas. Imamo sodavičarja, ki niti v lastni filijali nima, to je v kantini v Žerjavu, večkrat brez-

alkoholne pijače; na ta način so delavci primorani piti alkohol; kajti v to-polnici je težko vzdržati brez pijače. Toliko za danes, ako ne bo pomagalo drugič več.

Zopet nov korak k uspešnejšemu delu socialističnih organizacij. Na velikonočni ponedeljek se je končevalno konstituiral v ČrniCDS, v katerem bodo sodelovale vse obstoječe gospodarske, strokovne, kulturne in politične organizacije. Izvolil se je upravni odbor iz štirih članov. Izvoljeni so bili soglasno sledeči sodruzi: Frane Dolinar, poslevodeči član; Filip Dolinar, zapisnikar ter odbornika: Filip Mlinar in Rudolf Burjak. Plenum sestoji iz dvajset odbornikov in sicer ima vsaka organizacija 5 zastopnikov v plenumu. Takoj po izvršeni volitvi je imel plenum daljšo sejo, na kateri se je razpravljalo o bodočih nalogah delavskega gibanja, ki ima prvo in najsvetejšo nalogo, ustvarjati enoten delavski pokret. Med drugim se je tudi mnogo debatiralo o delavskem tisku. Soglasno mnenje je vladalo, da se naj zainteresirajo vse organizacije za sedanjí dnevnik »Delavsko Politiko«, istega podpirajo in mu določajo daljnopol, tako da bo delavstvo imelo res po dolgem času list, na katerega bo s ponosom gledalo in ga bo moralo vpoštovati vsa jugoslovanska javnost in tudi inozemstvo. Seveda je to samo predlog CDS v Črni, ki pa naj najde razumevanje tudi pri drugih podružnicah, ki se naj oglase k polemiki. V Črni smo mnenja, naj list izhaja brezpogojno dnevno. Nedeljske številke naj bi bile povečane in sicer tako, da bi pri našale strokovne, politične, kulturne ter gospodarske članke. S tem bi seveda odpadlo izdajanje tednika in tudi mesečno izhajanje »Konzumenta«, »Delavca« etc. Tako bi se znižali stroški v tiskarni, kakor tudi stroški pri naročevanju, ker bi se lahko naročali siromašnejši delavci tudi samo na nedeljsko številko. V slučaju, da bi se ta načrt uresničil, bi ravno nedeljske številke imele ogromno naklado. Mnenja smo, da bi se v tem smislu mnogo storilo za čim enotnejše sodelovanje vseh naših organizacij. Upamo, da se bo CDS v Ljubljani s tem našim predlogom resno bavil in podal svoje mnenje. O naših predlogih naj pa razmišljajo tudi ostale organizacije in svoje mnenje tudi izpovedo.

Upravni odbor CDS v Črni.

Širite »Del. Politiko«!

Specerijska trgovina
„PRODUKCIJE“

V Ljubljani, Tržaška c.

se priporoča!

197

Gene zmevne!

Blaga prve vrste!

Produkcija - kréma za
čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno
in povsod le „Produkcijo
krémo“ za čevlje. 130

Širite Del. Politiko!

Makulturni papir

se proda po 4 — Din za 1 kg
Več se poizve v upravi lista.
108

Berite!

Charles Dickens: Božična pesem v prozi
Lovro Kuhar: Povesti.
Abditus: Predhodniki današnjega socializma
in komunizma.
M. Beer: Karl Marks, monografija.
Zadružni koledar za leto 1926.
„Pod Lipo“, družinski mesečnik.

Nareča se.

Zadružna založba v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

KRUH

iz Prve delavske pekarnе v
Ljubljani je

najboljši.

Zahtevajte ga v vsaki prodajalni!

Konzumno društvo za Slovenijo

registrovana zadruga z omejj. zav. v Ljubljani

sprejema

hranilne vloge

in jih obrestuje po zelo ugodni obrestni
meri.

Pojasnila daje ravnateljstvo, Ljubljana VII, Zadružni Dom.